

Cuprins

Capitolul I. Decizii ale Curții Constituționale	1
1. Art. 13, art. 83 și art. 486 – Obligatorietatea formulării și susținerii cererii de recurs prin avocat. Persoană fizică (<i>C.C.R., dec. nr. 462 din 17 septembrie 2014, M. Of. nr. 775 din 24 octombrie 2014</i>)	1
2. Art. 13, art. 84 și art. 486 – Obligatorietatea formulării și susținerii cererii de recurs prin avocat sau consilier juridic. Persoană juridică (<i>C.C.R., dec. nr. 485 din 23 iunie 2015, M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015</i>)	13
3. Art. 142 și art. 145 – Cerere de strămutare. Instanța competentă. Motiv de bănuială legitimă. Judecător la curtea de apel, parte în litigiu (<i>C.C.R., dec. nr. 558 din 16 octombrie 2014, M. Of. nr. 897 din 10 decembrie 2014</i>)	21
4. Art. 142 și art. 145 – Cerere de strămutare. Instanța competentă. Motiv de bănuială legitimă. Curtea de apel, parte în litigiu (<i>C.C.R., dec. nr. 169 din 24 martie 2016, M. Of. nr. 353 din 9 mai 2016</i>)	27
5. Art. 483 – Hotărâri supuse recursului. Prag valoric (<i>C.C.R., dec. nr. 369 din 30 mai 2017, M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017</i>)	31
6. Art. 493 – Procedura de filtrare a recursurilor. Respingerea cererii pentru motivul că recursul este vădit nefondat (<i>C.C.R., dec. nr. 839 din 8 decembrie 2015, M. Of. nr. 69 din 1 februarie 2016</i>)	40
7. Art. 509 – Revizuire. Admiterea unei excepții de neconstituționalitate. Hotărâre definitivă prin care nu s-a intrat în cercetarea fondului (<i>C.C.R., dec. nr. 866 din 10 decembrie 2015, M. Of. nr. 69 din 1 februarie 2016</i>)	46
8. Art. 660 – Îndatorirea terților de a oferi executorului judecătoresc informații necesare executării. Rolul Ministerului Public (<i>C.C.R., dec. nr. 473 din 21 noiembrie 2013, M. Of. nr. 30 din 15 ianuarie 2014</i>)	54
Capitolul al II-lea. Hotărâri prealabile privind dezlegarea unor chestiuni de drept	63
1. Art. 35 – Constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Dreptul la încadrarea în grupe de muncă. Acțiune imprescriptibilă (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 13 din 16 mai 2016, M. Of. nr. 862 din 28 octombrie 2016</i>)	63
2. Art. 35 – Constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Raport de muncă și efectele acestuia. Contract de muncă neîncheiat în formă scrisă (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 37 din 7 noiembrie 2016, M. Of. nr. 114 din 10 februarie 2017</i>)	72
3. Art. 84 – Reprezentarea convențională a persoanelor juridice. Mandatar persoană juridică (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 9 din 4 aprilie 2016, M. Of. nr. 400 din 26 mai 2016</i>)	87

4.	Art. 84 – Reprezentarea convențională a persoanelor juridice. Consilier în proprietate industrială (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 2 din 30 ianuarie 2017, M. Of. nr. 157 din 2 martie 2017</i>)	93
5.	Art. 182 și art. 183 – Termen procedural socotit pe zile. Act de procedură transmis prin fax sau poștă electronică (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 34 din 15 mai 2017, M. Of. nr. 803 din 11 octombrie 2017</i>)	111
6.	Art. 453 – Acordarea cheltuielilor de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 59 din 18 septembrie 2017, M. Of. nr. 871 din 6 noiembrie 2017</i>)	125
7.	Art. 478 – Limitele efectului devolutiv al apelului. Explicitearea pretențiilor implicite. Condiții (<i>I.C.C.J., comp. DCD civ., dec. nr. 28 din 21 septembrie 2015, M. Of. nr. 772 din 16 octombrie 2015</i>)	136
8.	Art. 623 – Executare silită. Hotărâri judecătorești privind creanțe bugetare. Organul de executare (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 66 din 2 octombrie 2017, M. Of. nr. 969 din 7 decembrie 2017</i>)	148
9.	Art. 628 – Executare silită. Obligație principală. Cheltuieli de judecată. Actualizare (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 34 din 16 noiembrie 2015, M. Of. nr. 945 din 21 decembrie 2015</i>)	160
10.	Art. 632 – Executarea silită a unei creanțe garantate printr-un contract de ipotecă valabil încheiat. Drept de creanță care nu este constatat printr-un titlu executoriu (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 60 din 18 septembrie 2017, M. Of. nr. 928 din 24 noiembrie 2017</i>)	165
11.	Art. 640 și art. 666 – Bilet la ordin. Întreprindere cu formulă executorie (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 7 din 30 ianuarie 2017, M. Of. nr. 220 din 30 martie 2017</i>)	182
12.	Art. 666 – Încuviințarea executării silite. Interpretarea și aplicarea în timp a dispozițiilor art. 666 alin. (2) CPC în raport cu Decizia Curții Constituționale nr. 895 din 17 decembrie 2015 (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 77 din 6 noiembrie 2017, M. Of. nr. 23 din 10 ianuarie 2018</i>)	190
13.	Art. 906 – Executarea silită a obligațiilor de a face sau de a nu face. Aplicarea de penalități. Cerere de fixare a sumei (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 16 din 6 martie 2017, M. Of. nr. 258 din 13 aprilie 2017</i>)	202
14.	Art. 906 – Executarea silită a obligațiilor de a face sau de a nu face. Obligație evaluabilă în bani, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană. Încheiere de soluționare a cererii creditorului. Cale de atac (<i>I.C.C.J., compl. DCD civ., dec. nr. 73 din 16 octombrie 2017, M. Of. nr. 914 din 22 noiembrie 2017</i>)	213

Capitolul al III-lea. Recursuri în interesul legii 224

1.	Art. 22, art. 152 și art. 457 – Calificarea juridică a unei cereri. Cale de atac greșită. Soluția instanței (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 19 din 24 octombrie 2016, M. Of. nr. 103 din 6 februarie 2017</i>)	224
2.	Art. 32, art. 35, art. 36 și art. 56 – ¹ Calitate procesuală pasivă. Acțiuni în reconstituirea vechimii în muncă	230

2.	Acțiune în realizarea unui drept. Obligarea deținătorului de arhivă de a elibera adeverința constatatoare a vechimii în muncă/încadrării în grupele superioare de muncă	230
3.	Capacitate procesuală de folosință. Angajator desființat în urma procedurilor de insolvență și radiat din registrele specifice. Fost lichidator, chemat în judecată în nume propriu. Lipsa calității procesuale pasive (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 2 din 15 februarie 2016, M. Of. nr. 263 din 7 aprilie 2016</i>)	230
3.	Art. 94 și art. 95 – Competență. Litigii privind suportarea cheltuielilor de întreținere pentru persoane care beneficiază de măsuri de protecție (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 13 din 22 iunie 2015, M. Of. nr. 690 din 11 septembrie 2015</i>)	244
4.	Art. 94 și art. 95 – Competență. Cereri pentru acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau pentru anularea situației create prin discriminare (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 10 din 23 mai 2016, M. Of. nr. 505 din 5 iulie 2016</i>)	255
5.	Art. 95 – Competență. Litigii cu profesioniști. Sesizarea instanței de către Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor sau de alte organe ale administrației publice (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 24 din 16 noiembrie 2015, M. Of. nr. 76 din 2 februarie 2016</i>)	264
6.	Art. 95 – Competență. Contestație împotriva deciziei de încetare a plății indemnizației, formulată de membrii uniunilor de creatori care au și statut de pensionari din sistemul pensiilor militare de stat (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 27 din 4 decembrie 2017, M. Of. nr. 163 din 21 februarie 2018</i>)	273
7.	Art. 95 – Competență. Cereri având ca obiect înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 28 din 4 decembrie 2017, M. Of. nr. 128 din 9 februarie 2018</i>)	287
8.	Art. 95 – Competență. Litigii având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiștii și funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 5 din 5 martie 2018, www.scj.ro</i>)	297
9.	Art. 127 – Competență facultativă. Interpretarea sintagmei „instanța la care își desfășoară activitatea” și a noțiunii de „grefier” (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 7 din 16 mai 2016, M. Of. nr. 461 din 22 iunie 2016</i>)	297
10.	Art. 406, art. 453 și art. 790 – Cheltuieli de judecată. Executor judecătoresc. Renunțare la cererea de validare a popririi sau respingerea cererii, ca urmare a îndeplinirii obligațiilor de către terțul poprit sau de către debitor (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 8 din 16 mai 2016, M. Of. nr. 480 din 28 iunie 2016</i>)	308
11.	Art. 414 – Suspendarea judecării. Cerere de repunere pe rol a cauzei. Recurs (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 2 din 30 ianuarie 2017, M. Of. nr. 175 din 10 martie 2017</i>)	318

12. Art. 450, art. 719 și art. 997 și urm. – Suspendarea executării provizorii. Compunerea completului de judecată. Tipul hotărârii și cale de atac (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 8 din 27 aprilie 2015, M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015</i>)	331
13. Art. 915 – Procedura divorțului. Acordul păților cu privire la alegerea instanței (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 20 din 24 octombrie 2016, M. Of. nr. 1049 din 27 decembrie 2016</i>)	339
14. Art. 1050-1053 – Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii. Posesii începute înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil (<i>I.C.C.J., compl. RIL, dec. nr. 19 din 5 octombrie 2015, M. Of. nr. 11 din 7 ianuarie 2016</i>)	348

Index	363
--------------	------------

36. De asemenea, Curtea observă că, prin constatarea ca neconstituțional a art. 84 alin. (2) CPC, normele de trimitere la acesta rămân fără obiect (a se vedea în acest sens Decizia nr. 82 din 20 septembrie 1995, publicată în M. Of. nr. 58 din 19 martie 1996).

37. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

Curtea Constituțională, în numele legii, decide:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Curtea de Apel Timișoara, Secția contencios administrativ și fiscal, din oficiu, și, respectiv, de Unitatea Administrativ-Teritorială Comuna Moșnița Nouă, prin primar, în dosarele nr. 5367/30/2013 și nr. 6964/30/2013, de Unitatea Administrativ-Teritorială Comuna Moșnița Nouă în dosarele nr. 5370/30/2013 și nr. 5387/30/2013 ale Curții de Apel Timișoara, Secția contencios administrativ și fiscal, și, respectiv, de Curtea de Apel Timișoara, Secția contencios administrativ și fiscal, din oficiu, în dosarul acestei instanțe nr. 11801/30/2013 și constată că dispozițiile art. 13 alin. (2) teza a doua, ale art. 84 alin. (2), precum și ale art. 486 alin. (3) CPC, cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic, sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

3. Cerere de strămutare. Instanța competentă. Motiv de bănuială legitimă. Judecător la curtea de apel, parte în litigiu

CPC, art. 142 alin. (1) teza I și art. 145 alin. (1) teza I

Dispozițiile art. 142 alin. (1) teza I și ale art. 145 alin. (1) teza I CPC sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți.

Dacă motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea părții de judecător la curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care urmează să judece cauza, sunt încălcate principiul imparțialității justiției cuprins în art. 124 alin. (2) și, implicit, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție.

În asemenea situație, strămutarea urmează să fie făcută din raza curții de apel, noțiune cu aceeași finalitate și semnificație juridică cu cea „de la curtea de apel”, fiind astfel aplicabilă, *mutatis mutandis*, în această ipoteză, teza a II-a a art. 142 alin. (1) CPC.

C.C.R., dec. nr. 558 din 16 octombrie 2014, M. Of. nr. 897 din 10 decembrie 2014

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi, art. 143 alin. (1) și ale art. 145 alin. (1) teza întâi CPC, excepție ridicată de SC S.C. SRL din București în dosarul nr. 134/39/2014 al Curții de Apel Suceava, Secția I civilă, și care formează obiectul dosarului Curții Constituționale nr. 207D/2014. (...)

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției. Arată că pronunțarea asupra unei cereri de strămutare nu implică dezbaterea fondului cauzei. În ceea ce privește obligativitatea consemnării unei cauțiuni, arată că aceasta nu reprezintă o condiție de admisibilitate a cererii de strămutare. (...)

5. Prin încheierea din 7 martie 2014, pronunțată în dosarul nr. 134/39/2014, **Curtea de Apel Suceava, Secția I civilă, a sesizat Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi, art. 143 alin. (1) și ale art. 145 alin. (1) teza întâi CPC**, excepție ridicată de SC S.C. SRL din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de strămutare a unui proces aflat pe rolul unei judecătoriai.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi CPC sunt neconstituționale, deoarece instanța chemată să judece asupra cererii de strămutare este chiar instanța din care face parte persoana a cărei calitate o reprezintă motivul cererii de strămutare, prin urmare însăși rațiunea strămutării este golită de conținut. Mai arată că există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorului care urmează să soluționeze procesul din cauza calității uneia dintre părți care este judecător la curtea de apel și membru în Colegiul de conducere al acestei instanțe. Aceste îndoieli subzistă indiferent de instanța din circumscripția curții de apel la care va fi trimisă cauza spre judecare. Astfel, dispozițiile legale criticate încalcă dreptul la un proces echitabil și principiul imparțialității justiției, întrucât există o realitate obiectivă din care rezultă o bănuială legitimă privind lipsa de imparțialitate a instanței chemate să se pronunțe asupra cererii de strămutare, reprezentată de apartenența la instanță și la Colegiul de conducere al instanței a persoanei a cărei calitate o reprezintă motivul cererii de strămutare. Mai susține că cerința imparțialității tribunalului, cerință privită atât din punct de vedere obiectiv, cât și din punct de vedere subiectiv, raportat la calitatea părților, rezultă și din prevederile art. 6 parag. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

7. Referitor la sintagma „cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei” cuprinsă în dispozițiile în art. 143 alin. (1) CPC, autoarea excepției arată că aceasta este neconstituțională, deoarece instituie o condiție restrictivă de acces la justiție, respectiv de exercitare a cererii de suspendare. Arată că nu există nicio rațiune pentru care se impune o cerință suplimentară pentru suspendarea cauzei pentru judecarea căreia se solicită strămutarea. Își sprijină critica și pe faptul că cererea de strămutare se judecă de urgență, potrivit art. 144 alin. (1) CPC, iar în cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a procedat între timp la judecarea procesului, hotărârea pronunțată este desființată de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare, astfel cum se prevede la alin. (2) al art. 145 CPC. Mai arată că cerința consemnării unei cauțiuni îngreunează accesul liber la justiție fără îndeplinirea condițiilor de justificare rezonabilă și proporționalitate între măsură și ingerința efectivă.

8. **Curtea de Apel Suceava, Secția I civilă**, opinează în sensul că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi CPC este întemeiată.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate. (...)

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare a Curții Constituționale, îl constituie dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi, art. 143 alin. (1) cu referire la sintagma „*cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei*” și ale art. 145 alin. (1) teza întâi CPC. Textele de lege criticate au următorul cuprins:

– art. 142 alin. (1) teza întâi: „(1) *Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competența curții de apel, dacă instanța de la care se cere strămutarea este o judecătorie sau un tribunal din circumscripția acesteia. Dacă strămutarea se cere de la curtea de apel, competența de soluționare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție. Cererea de strămutare se depune la instanța competentă să o soluționeze, care va înștiința de îndată instanța de la care s-a cerut strămutarea despre formularea cererii de strămutare*”;

– art. 143 alin. (1) cu referire la sintagma „*cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei*”: „(1) *La solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei. Pentru motive temeinice, suspendarea poate fi dispusă în aceleași condiții, fără citarea părților, chiar înainte de primul termen de judecată*”;

– art. 145 alin. (1) teza întâi: „(1) *În caz de admitere a cererii de strămutare, curtea de apel trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Înalta Curte de Casație și Justiție va strămuta judecarea cauzei la una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța de la care se cere strămutarea*”.

13. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile din Constituție ale art. 21 alin. (1) și (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, art. 124 alin. (2) privind unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției, astfel cum acestea se interpretează, potrivit art. 20 alin. (1) din Constituție și prin prisma dispozițiilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

14. De asemenea, invocă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 28 iunie 1984 pronunțată în cauza *Campbell și Fell c. Regatului Unit*, și Hotărârea din 27 mai 2004 pronunțată în cauza *OGIS-Institut Stanislas, OGEC St. Pie X și Blanche de Castille și alții c. Franței*.

15. **Examinând excepția de neconstituționalitate invocată**, Curtea observă că, în speță, autoarea excepției de neconstituționalitate a solicitat, în temeiul art. 140 alin. (1) și (2) și art. 141 CPC, Curții de Apel Suceava strămutarea procesului de la Judecătoria Suceava considerând că există bănuiala legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului care va judeca fondul cauzei determinată de calitatea reclamantului contestator din proces, respectiv aceea de judecător la Curtea de Apel Suceava, Secția a II-a civilă, și de membru al Colegiului de conducere al acestei instanțe. Curtea de Apel Suceava a admis cererea și, în temeiul art. 145 CPC, a strămutat judecarea pricinii de la Judecătoria Suceava la Judecătoria Vatra Dornei, județul Suceava. Totodată, a dispus păstrarea actelor de procedură îndeplinite până la această dată. În aceste circumstanțe, se ridică problema de a stabili dacă motivele de bănuială legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului subzistă în fața tuturor instanțelor din circumscripția Curții de Apel Suceava la care va fi trimisă cauza spre judecare, având în vedere faptul că persoana a cărei calitate reprezintă motivul cererii de strămutare poate avea un ascendent asupra judecătorilor fondului, tocmai din cauza poziției ierarhice superioare a instanței din care aceasta face parte.

16. Referitor la noțiunea de strămutare, Curtea observă că aceasta se definește ca fiind acea instituție procesuală prin care o instanță competentă potrivit regulilor generale de competență va fi desesizată de judecarea unei cauze în favoarea unei alte instanțe

de același grad, pentru motive care pun la îndoială imparțialitatea ei. Astfel, strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil.

17. În ceea ce privește instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare, Curtea reține că în reglementarea procesual civilă anterioară aceasta era Înalta Curte de Casație și Justiție. În prezent, instanța supremă are competența de a soluționa numai cererile de strămutare întemeiate pe motive de siguranță publică, precum și cele care se referă la strămutarea cauzelor de la curțile de apel. În actuala reglementare procesual civilă instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă este curtea de apel în circumscripția căreia se află instanța de la care se cere strămutarea procesului, curte de apel care, potrivit art. 145 CPC, în caz de admitere a cererii de strămutare, va trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, calității părților ori unor relații conflictuale locale [art. 140 alin. (2) CPC].

18. Rațiunea stabilirii curții de apel ca instanță competentă să judece cererile de strămutare de la judecătoriile sau tribunalele din circumscripția sa ține de buna administrare a justiției, asigurată prin apropierea instanței care soluționează cererea de strămutare de locul în care se susține că există împrejurările invocate de către petent. De asemenea, prin stabilirea acestei reguli s-a urmărit evitarea supraîncărcării instanței supreme și prelungirea duratei procesului, reducându-se în mod semnificativ și costurile pentru părți, în primul rând cele legate de deplasare.

19. Curtea reține că, în jurisprudența sa, respectiv Decizia nr. 333 din 12 iunie 2014, publicată în M. Of. nr. 533 din 17 iulie 2014, reiterând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a stabilit că imparțialitatea magistratului, ca și garanție a dreptului la un proces echitabil, poate fi apreciată într-un dublu sens: un demers subiectiv, ce tinde a determina convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume, ceea ce semnifică așa-numita *imparțialitate subiectivă*, și un demers obiectiv, cu scopul de a determina dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa, ceea ce semnifică așa-numita *imparțialitate obiectivă* (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 1 octombrie 1982, pronunțată în cauza *Piersack c. Belgiei*, parag. 30). De asemenea, Curtea a reținut că imparțialitatea subiectivă este prezumată până la proba contrară, în schimb, aprecierea obiectivă a imparțialității constă în a analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni de lipsă de imparțialitate (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 24 mai 1989, pronunțată în cauza *Hauschildt c. Danemarcei*, parag. 47).

20. Analizând art. 124 alin. (2) din Constituție, Curtea constată că judecătorii se bucură de prezumția constituțională de imparțialitate, aceasta fiind atașată statutului lor profesional. Această prezumție poate fi, însă, răsturnată, în mod individual, cu privire la fiecare judecător în parte, în condițiile în care se demonstrează lipsa imparțialității subiective sau obiective a judecătorului. Din această perspectivă, Curtea reține că, ceea ce se critică în cauza de față nu este imparțialitatea subiectivă, ci cea obiectivă a judecătorului, dată de calitatea reclamantului de judecător la curtea de apel, deci la o posibilă instanță de control judiciar.

21. În ceea ce privește imparțialitatea obiectivă, Curtea constată că strămutarea la altă instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel, astfel cum s-a reținut la parag. 17, nu este în toate cauzele suficientă pentru a înlătura motivele de bănuială legitimă care au stat la baza măsurii strămutării, ceea ce înseamnă că se poate prezuma

că acestea vor exista la orice instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel. Potrivit art. 146 alin. (1) CPC, strămutarea nu poate fi cerută din nou, norma procedurală urmărind evitarea formulării șicanatorii a unor noi cereri de strămutare. Într-un mod ipotetic, în circumstanțele cauzei, formularea unei noi cereri de strămutare nu ar conduce decât la investirea unei alte judecătorei din circumscripția aceleiași curți de apel, astfel că acest incident procedural rămâne fără finalitate. Dispozițiile alin. (2) al art. 146 prevăd că cererea de strămutare a cauzei introdusă cu nerespectarea prevederilor alin. (1), respectiv dacă nu se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluționării cererii anterioare sau invite după soluționarea acesteia, este inadmisibilă dacă pricina se află pe rolul aceleiași instanțe.

22. Având în vedere faptul că, în speță, motivul de bănuială legitimă evocat de autoarea excepției de neconstituționalitate nu poate fi înlăturat în temeiul normelor procedurale criticate, Curtea apreciază că acestea nu își ating scopul pentru care au fost edictate, respectiv nu sunt de natură a înlătura îndoielile cu privire la parțialitatea instanței de judecată.

23. În analiza mecanismului procedurii reglementate de dispozițiile legale criticate Curtea observă că, pentru ipoteza în care un judecător este parte într-un proces, Codul de procedură civilă reglementează situația particulară a acestor cauze și pune la dispoziția acestuia o normă procedurală alternativă, dând posibilitatea reclamantului judecător de a alege între instanțe deopotrivă competente. Astfel, norma cuprinsă în art. 127 alin. (1) CPC, potrivit căreia *„Dacă un judecător are calitatea de reclamant într-o cerere de competența instanței la care își desfășoară activitatea, va sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța la care își desfășoară activitatea”*, este un mijloc procedural care urmărește înlăturarea oricărei suspiciuni de soluționare părtinitoare a cauzei datorate calității părții. De asemenea, dispoziția legală menționată la alin. (2) reglementează și situația părâtului judecător. Astfel, în cazul în care cererea se introduce împotriva unui judecător care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza, reclamantul poate sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care ar fi fost competentă, potrivit legii. Art. 127 CPC apare astfel ca fiind alternativa la instituția strămutării, în ipoteza aplicării sale nemaifiind necesară sesizarea curții de apel sau a instanței supreme, după caz, pentru a se pronunța asupra cererii de strămutare a procesului civil pe motiv de bănuială legitimă cu privire la lipsa de imparțialitate a judecătorilor din cauza calității părților.

24. Curtea observă că, în speța de față, reclamantul judecător nu ar fi putut uza de prevederile art. 127 alin. (1) CPC și nici instanța competentă să-i soluționeze cauza nu ar fi putut invoca nerespectarea acestora, atât timp cât aceste dispoziții procedurale circumscriu obligația reclamantului judecător de a introduce cererea la o instanță de același grad din circumscripția unei curți de apel învecinate doar calității sale de a fi judecător la instanța competentă să-i soluționeze cauza, nu și la o instanță de grad superior.

25. Astfel, neexistând un mecanism procedural alternativ care să permită corectarea normelor legale criticate, Curtea constată că, datorită circumstanțelor cauzei, se justifică temerile autoarei excepției de neconstituționalitate în ceea ce privește imparțialitatea obiectivă a instanței care trebuie să judece fondul cauzei în urma admiterii cererii de strămutare. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, în aprecierea imparțialității obiective, aparențele au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire deplină încredere justițiabililor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 octombrie 1982 pronunțată în cauza *Piersack c. Belgiei*, parag. 28-32, Hotărârea din

26 octombrie 1984 pronunțată în cauza *De Cubber c. Belgiei*, parag. 25-30, sau Hotărârea din 24 mai 1989 pronunțată în cauza *Hauschildt c. Danemarcei*, parag. 46-52).

26. Având în vedere cele de mai sus, dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi CPC apar ca fiind neconstituționale, încălcând principiul imparțialității justiției cuprins în art. 124 alin. (2) și, implicit, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție, în măsura în care motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea părții de judecător la curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care urmează să judece cauza. În consecință, având în vedere cele anterior expuse, competența de soluționare a unor asemenea cereri de strămutare nu poate reveni curții de apel. De aceea, în situația dată, strămutarea urmează să fie făcută din raza curții de apel, noțiune cu aceeași finalitate și semnificație juridică cu cea „de la curtea de apel”, fiind astfel aplicabilă, *mutatis mutandis*, în această ipoteză, teza a doua a art. 142 alin. (1) CPC. De asemenea, Curtea Constituțională reține că potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție îi revine legiuitorului sarcina de a reconfigura regulile de competență în materia strămutării, în condițiile art. 122 CPC, însă aceasta trebuie să respecte prezenta decizie și să creeze un mecanism apt să surmonteze deficiențele de aplicare a art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi CPC, eventual prin adaptarea, spre exemplu, a art. 127 CPC.

27. Referitor la critica privind neconstituționalitatea dispozițiilor art. 143 alin. (1) CPC în ceea ce privește sintagma „*cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei*”, Curtea reține că ipoteza normativă a acestui text legal reglementează că, la solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei. De aceea, autoarea excepției de neconstituționalitate consideră că obligația consemnării unei cauțiuni reprezintă o condiție prin care se restrânge exercitarea dreptului său de a formula cerere de suspendare, astfel încât se restrânge și accesul la justiție. Consideră că nu există nicio rațiune pentru care se impune o cerință suplimentară pentru suspendarea cauzei pentru judecarea căreia se solicită strămutarea. Își sprijină critica și pe faptul că cererea de strămutare se judecă de urgență, potrivit art. 144 alin. (1) CPC, iar în cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a procedat între timp la judecarea procesului, hotărârea pronunțată este desființată de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare, astfel cum se prevede la alin. (2) al art. 145 CPC.

28. Referitor la critica de neconstituționalitate raportată la dispozițiile constituționale ale art. 21, Curtea reține că, în jurisprudența sa, spre exemplu, prin Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în M. Of. nr. 307 din 5 aprilie 2006, a statuat că principiul accesului liber la justiție implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale. O atare orientare jurisprudențială este dată de faptul că accesul liber la justiție nu este un drept absolut, putând fi limitat prin anumite condiții de formă și de fond impuse de legiuitor, prin raportare la dispozițiile art. 21 din Constituție. Aceste condiționări pe care legiuitorul le impune nu pot afecta dreptul fundamental în chiar substanța sa. Prin urmare, limitările aduse dreptului fundamental sunt admisibile doar în măsura în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta.

29. Raportat la cauza de față, Curtea reține că legiuitorul, prin edictarea normei legale criticate, și-a exercitat tocmai competența dată în sarcina sa de textul art. 126 alin. (2) din Constituție, ținând cont de specificul judecării cererii de strămutare, prevăzută de art. 144 CPC. Întrucât solicitarea suspendării judecării fondului în cazul formulării unei cereri de strămutare poate fi calificată ca o fațetă a accesului liber la justiție și fiind vorba

de o intervenție etatică, Curtea constată că darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei, deși nu reprezintă o condiție de admisibilitate a cererii de strămutare, este o condiție prealabilă a suspendării judecării procesului de instanța de la care se cere strămutarea.

30. Curtea constată că prin instituirea cauțiunii legiuitorul a urmărit, pe de o parte, descurajarea cererilor nefundamentate sau exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale, iar, pe de altă parte, să constituie o garanție destinată acoperirii eventualelor pagube ce ar putea fi produse părții împotriva căreia se cere luarea unor măsuri, în condițiile în care cererea celui ce plătește cauțiunea se respinge. Așadar, aceste obiective urmărite prin adoptarea de către legiuitor a măsurii criticate se circumscriu unui scop legitim.

31. De asemenea, Curtea constată că instituirea acestei obligații de consemnare a cauțiunii reprezintă o măsură legislativă adecvată, necesară și care păstrează un just echilibru între cerințele de interes general protejate de legiuitor – prevenirea exercitării cu rea-credință a drepturilor procesuale și îndestularea părții care a suferit eventualele pagube – și interesul individual al justițiabilului de a avea acces efectiv la instanță în vederea folosirii mijloacelor procedurale puse la dispoziția sa.

32. De altfel, Curtea mai reține că, pe de o parte, cererea de suspendare nu are nicio înrăurire asupra soluționării cererii de strămutare, iar, pe de altă parte, dispozițiile legale referitoare la judecarea cererii de strămutare reglementează o procedură accelerată tocmai pentru înlăturarea eventualelor întârzieri.

33. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

Curtea Constituțională, în numele legii, decide:

I. Admite, cu majoritate de voturi, excepția de neconstituționalitate ridicată de SC S.C. SRL din București în dosarul nr. 134/39/2014 al Curții de Apel Suceava, Secția I civilă, și constată că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi CPC sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți.

II. Respinge, cu unanimitate de voturi, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași parte în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 143 alin. (1) CPC, în ceea ce privește sintagma „*cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei*”, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

4. Cerere de strămutare. Instanța competentă. Motiv de bănuială legitimă. Curtea de apel, parte în litigiu

CPC, art. 142 alin. (1) teza I și art. 145 alin. (1) teza I

Dispozițiile art. 142 alin. (1) teza I și ale art. 145 alin. (1) teza I CPC sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului.

Dacă motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea de parte a curții de apel în a cărei circumscripție funcționează instanța investită cu judecarea litigiului, sunt încălcate principiul imparțialității justiției cuprins în art. 124 alin. (2) și dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție.